

Bestemmelser der er, for at Mølletrang finder Sted, s. Ex. Mølleveienes Tilstand, Egnens Befolkning, om Agerbruget er i Fremstrid, om Kornvareforbruget er i Tiltagende formedelst større Afsetning eller formedelst Anvendelse til Huusdyrene; det er Bestemmelser for Mølletrang, som meget let i en vis given Tid kunde finde Sted, og derimod ikke til en anden Tid; navnlig er det, som bekendt, jo Tilfældet, at Mølleveiene paa mange Steder ere i en meget maadelig Tilstand. — Jeg er temmelig bekendt med disse Forhold, og veed ogsaa, at det som oftest er lykkedes en Mand, naar han først har opført en Grynmølle, da altid at faae Bevilling til almindelig Mølle-maling, idet han, naar han har villet det, har agiteret paa Kraft i Egnen, har faaet en heel Mængde Underkrifter o. s. v. og han har da tilsidst opnaaet sit Viemeed, at faae sin Mølle sat i Gang; og jeg kan forsikre, at det ingenlunde er en glædelig eller behagelig Tilstand for Møllerne, at de idelig ere udsatte for, at en Mølle bliver opført i deres Nærhed. Efter min Overbeviisning vilde Møllerne være langt bedre tjente med Loven, saaledes som Udvalget har tilladt sig at forandre den, end med dens nærværende Tilstand. Det er af samme ærede Rigsdagsmand anført, at Mølle-skylden er en uforanderlig Afgift og derved forskjellig fra andre Næringsstatter; men jeg maa dog bemærke, at Udvalget ogsaa har erkjendt i sine Bemærkninger til § 9, at den har en særegen Charakter; men der er dog ogsaa Næringsstatter, der ligne Mølle-skylden temmelig meget, og jeg skal i saa Henseende nævne den Afgift, som finder Sted paa Kroer; enten nemlig en Kro bliver søgt meget eller lidt, vedbliver Afgiften at være den samme. Det forekommer mig heller ikke ganske at kunne siges at være en paa en fast Eiendom hvilende Skat. Som bekendt, blev der i sin Tid væsentligt lagt paa Næringsen ved Matrikullen. Jeg skal bemærke, at efter et ældre Rescript til Egen blev det bestemt, at Mølle-skylden der skulde udgjøre en Fjerdedeel af det, der blev tjent ved Formalingen af Korn, saaledes, at, naar en Mølle antoges at tjene aarlig 20 Tønder Korn, blev den sat i 5 Tønder Mølle-skyld. Dette synes mig altsaa at tyde hen paa, at det er

en Næringsstat, og at det ikke kan siges at være en fast Eiendomsstat. Hertil kommer endvidere, at, naar den skulde hvile paa en fast Eiendom, maatte den vedblive at eksistere, naar Møllen nedlagdes som Mølle; men det er noksom bekendt, og det har navnlig i den senere Tid ofte været Tilfældet, at, naar en Mølle er bleven nedlagt, saa er Mølle-skylden ogsaa bleven ophævet. Imidlertid anfører jeg ikke dette, fordi jeg troer, at Mølle-skylden burde vedblive, naar Loven træder i sin fulde Kraft efter § 14; men jeg har troet, at der kunde dog deri søges endeel Undskyldning, fordi Udvalget ikke har indstillet, at Mølle-skylden strax skulde bortfalde. Det er af samme ærede Rigsdagsmand blevet anført, at Møllerne ere blevne anseete for fortrinlige Eiendomme, at man har sat offentlige Midler i dem og at disse Midler der have været vel anbragte. Jeg har ogsaa havt endeel med Anbringelsen baade af offentlige og private Midler at bestille i en Række af Aar, men jeg kan forsikre, at jeg aldrig har været meget tilbøielig til, at sætte enten offentlige eller private Midler i Møller, og væsentligt, fordi det afhænger saa meget af den Vedkommendes Personlighed, hvorledes Møllen bliver vedligeholdt, og hvad Næring den har; men navnlig troer jeg, at, naar offentlige Stiftelsers Midler ere satte i saadanne Eiendomme, de dog altid ere satte deri efter Eiendommens virkelige Værdi, men ikke efter den Værdi, de have paa Grund af deres Næring. Man har taxeret, hvad en saadan Mølle kunde koste at opføre fra ny af, og hvilke offentlige Midler der da kunde sættes i den, men man har ikke ansat den til Værdi efter den Indtægt, som den giver ved sin Næring. Den samme ærede Taler anførte ogsaa den Commission, som var nedsat i Anledning af Forordningen af 3die Juni 1825, og jeg vil i den Anledning bemærke, at denne dog ikke var saa ganske enig med Hensyn til Mølle-skyldsafgiften. Et af Commissionens Medlemmer yttrede nemlig, at Staten maatte have samme Ret til at omregulere og ordne disse Forhold og Afgifter i den Anledning, ligesom Næringsforholdene i Almindelighed. Jeg skal ogsaa bemærke, at, naar samme ærede Taler yttrede, at Ildbrand skulde være at befrygte, hvilket han hentydede